

MEMO statutaire implementatie van de Governancecode Zorg

OPGESTELD DOOR MR. HARRIËT VAN ZENDEREN, NOTARIS TE UTRECHT BIJ TRAJECTUM NOTARIAAT

Versie : 9 juni 2020

MEMO statutaire implementatie van de Governancecode Zorg 2017

Opsteller: mr. Harriët van Zenderen, notaris te Utrecht

Datum: 9 juni 2020

Samenwerkende Professionele Organisaties Thuiszorg (SPOT) verzocht mij een memo op te stellen over:

1. de implementatie van de eisen van de Governancecode Zorg 2017 in de statuten van stichtingen (punt 1); en
2. de implementatie van de eisen van de Governancecode Zorg 2017 in de statuten van besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (punt 2).

1. Implementatie van de eisen van de Governancecode Zorg 2017 in de statuten van stichtingen.

In de statuten van stichtingen moet ten minste het volgende worden bepaald:

1. Medezeggenschap, invloed en advies:

De cliëntenraad heeft het recht om een persoon voor te dragen ter benoeming als lid van de raad van toezicht.

In de statuten kan een vergelijkbaar recht aan de ondernemingsraad worden toegekend. (paragrafen 3.1. en 6.3.);

2. Inrichting governance:

Een voormalig lid van de raad van bestuur kan niet binnen drie jaar na zijn aftreden lid van de raad van toezicht van de zorgorganisatie worden.

De leden van de raad van toezicht nemen geen verantwoordelijkheid en bevoegdheden van de raad van bestuur over en vervullen niet de bestuursfunctie. Een lid van de raad van toezicht mag niet direct of in de volgende drie jaren als bestuurder van de zorgorganisatie optreden (paragraaf 4.1.3.);

3. Conflictregeling

De zorgorganisatie beschikt over een schriftelijk vastgelegde regeling voor het handelen bij conflicten tussen de raad van toezicht en de raad van bestuur (paragraaf 4.1.6.);

4. Bestuursverantwoordelijkheid:

Welke besluiten van het bestuur voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht behoeven. De volgende besluiten zijn in ieder geval onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht (paragraaf 5.2.2.):

- a) de vaststelling van de begroting, het jaarverslag, de jaarrekening en de resultaatbestemming;
- b) de vaststelling van (strategische) beleidsplannen van de zorgorganisatie;
- c) de vaststelling van de randvoorwaarden en waarborgen voor een adequate invloed van belanghebbenden;
- d) het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking van de zorgorganisatie met andere rechtspersonen of vennootschappen indien deze samenwerking of verbreking van ingrijpende betekenis is voor de zorgorganisatie;
- e) het bestuursreglement van de raad van bestuur;
- f) een voorstel tot ontbinding van de zorgorganisatie;
- g) aangifte van faillissement en aanvraag van surseance van betaling; en
- h) gelijktijdige beëindiging of beëindiging binnen een kort tijdsbestek van de arbeidsovereenkomst van een aanmerkelijk aantal werknemers, of van het verbreken van een overeenkomst met een aanmerkelijk aantal personen dat als zelfstandige of als samenwerkingsverband werkzaam is voor de zorgorganisatie;

5. Benoeming en samenstelling van de raad van toezicht:

- i. De raad van toezicht is bevoegd tot benoeming, schorsing en ontslag alsmede het verlenen van décharge van de leden van de raad van toezicht, tenzij deze bevoegdheden wettelijk of statutair aan een andere instantie zijn toegekend. De minimale omvang van de raad van toezicht ligt vast in de statuten (paragraaf 6.2.2.);
- ii. De criteria en de procedure voor (her)benoeming, schorsing en ontslag van een lid van de raad van toezicht liggen vast in de statuten en/of het reglement van de raad van toezicht (paragraaf 6.2.2.);

6. De benoemingstermijn leden raad van toezicht:

Een lid van de raad van toezicht wordt benoemd voor maximaal vier jaar en kan, inclusief, herbenoeming, maximaal acht jaar zitting hebben in de raad van toezicht (paragraaf 6.2.3.);

7. Profiel schets raad van toezicht:

De raad van toezicht stelt een algemeen profiel op voor de samenstelling van zijn raad naar

ten minste deskundigheden, vaardigheden en diversiteit. Voor iedere vacature stelt de raad een van toezicht een specifiek profiel op. De leden van de raad van toezicht worden via een transparante, openbare procedure geworven, tenzij voor een bepaalde plaats in de raad van toezicht op grond van een wettelijke bepaling geldt dat deze plaats op voordracht wordt ingevuld of het recht tot benoeming aan anderen dan de raad van toezicht toekomt (paragrafen 6.2.4. en 6.5.3.);

8. Honorering raad van toezicht:

De raad van toezicht bepaalt zijn eigen honorering. De honorering is niet afhankelijk van de resultaten van de zorgorganisatie en past bij de maatschappelijk positie van de zorgorganisatie (paragraaf 6.2.5.);

9. Belang zorgorganisatie:

De raad van toezicht vervult zijn toezicht-, goedkeurings-, advies-, en werkgeversfunctie op een evenwichtige wijze en richt zich daarbij op het belang van de zorgorganisatie, vanuit het perspectief van het realiseren van de maatschappelijk doelstelling van de zorgorganisatie en de centrale positie van de cliënt daarin (paragraaf 6.4.1.);

10. Functioneren van de raad van toezicht:

De raad van toezicht kan werken met commissies uit zijn midden ter voorbereiding van of advisering over de besluitvorming in de raad van toezicht (paragraaf 6.4.4.);

11. Werkgever raad van bestuur:

i. De raad van toezicht stelt de omvang en samenstelling van de raad van bestuur vast (paragraaf 6.5.1.);

ii. De raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen) benoemt, schorst, ontslaat en verleent decharge aan de leden van de raad van bestuur. De raad van toezicht stelt de beloning, de contractduur, de rechtspositie en de andere arbeidsvoorwaarden van de leden van de raad van bestuur vast (paragraaf 6.5.2.);

12. Accountant:

i. De raad van toezicht benoemt en ontslaat de externe accountant (paragraaf 6.6.1.);

ii. De externe accountant woont het van belang zijnde gedeelte van de vergaderingen van de raad van toezicht bij waarin de jaarrekening wordt besproken en/of wordt besloten over de goedkeuring of vaststelling van de jaarrekening (paragraaf 6.6.3.).

2. Implementatie van de Governancecode Zorg 2017 in de statuten van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

In de statuten van besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid moet ten minste het volgende worden bepaald:

1. Medezeggenschap, invloed en advies:

De cliëntenraad heeft het recht om een persoon voor te dragen ter benoeming als lid van de raad van commissarissen.

In de statuten kan een vergelijkbaar recht aan de ondernemingsraad worden toegekend. (paragrafen 3.1. en 6.3.);

2. Inrichting governance:

Een voormalig lid van de raad van bestuur kan niet binnen drie jaar na zijn aftreden lid van de raad van commissarissen van de zorgorganisatie worden.

De leden van de raad van commissarissen nemen geen verantwoordelijkheid en bevoegdheden van de raad van bestuur over en vervullen niet de bestuursfunctie. Een lid van de raad van commissarissen mag niet direct of in de volgende drie jaren als bestuurder van de zorgorganisatie optreden (paragraaf 4.1.3.);

3. Conflictregeling

De zorgorganisatie beschikt over een schriftelijk vastgelegde regeling voor het handelen bij conflicten tussen de raad van commissarissen en de raad van bestuur (paragraaf 4.1.6.);

4. Bestuursverantwoordelijkheid:

Welke besluiten van het bestuur voorafgaande goedkeuring van de raad van commissarissen behoeven. De volgende besluiten zijn in ieder geval onderworpen aan de goedkeuring van de raad van commissarissen (paragraaf 5.2.2.):

- a) de vaststelling van de begroting en het jaarverslag (de bevoegdheid tot vaststelling van de jaarrekening en de resultaatbestemming komt toe aan de algemene vergadering);
- b) de vaststelling van (strategische) beleidsplannen van de zorgorganisatie;
- c) de vaststelling van de randvoorwaarden en waarborgen voor een adequate invloed van belanghebbenden;
- d) het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking van de zorgorganisatie met andere rechtspersonen of vennootschappen indien deze samenwerking of verbreking van ingrijpende betekenis is voor de zorgorganisatie;
- e) het bestuursreglement van de raad van bestuur;
- f) een voorstel tot ontbinding van de zorgorganisatie;

- g) aangifte van faillissement en aanvraag van surseance van betaling; en
 - h) gelijktijdige beëindiging of beëindiging binnen een kort tijdsbestek van de arbeidsovereenkomst van een aanmerkelijk aantal werknemers, of van het verbreken van een overeenkomst met een aanmerkelijk aantal personen dat als zelfstandige of als samenwerkingsverband werkzaam is voor de zorgorganisatie;
5. Benoeming en samenstelling van de raad van commissarissen:
- i. De algemene vergadering is bevoegd tot benoeming, schorsing en ontslag alsmede het verlenen van décharge van de leden van de raad van toezicht. De minimale omvang van de raad van commissarissen ligt vast in de statuten (paragrafen 6.2.2. en A.1.2.);
 - ii. De criteria en de procedure voor (her)benoeming, schorsing en ontslag van een lid van de raad van commissarissen liggen vast in de statuten (paragraaf 6.2.2.);
6. De benoemingstermijn leden raad van commissarissen:
- Een lid van de raad van commissarissen wordt benoemd voor maximaal vier jaar en kan, inclusief, herbenoeming, maximaal acht jaar zitting hebben in de raad van commissarissen (paragraaf 6.2.3.);
7. Profiel schets raad van commissarissen:
- De raad van commissarissen stelt een algemeen profiel op voor de samenstelling van zijn raad naar ten minste deskundigheden, vaardigheden en diversiteit. Voor iedere vacature stelt de raad een van commissarissen een specifiek profiel op. De leden van de raad van commissarissen worden via een transparante, openbare procedure gewonnen, tenzij voor een bepaalde plaats in de raad van commissarissen op grond van wettelijke bepaling geldt dat deze plaats op voordracht wordt ingevuld of het recht tot benoeming aan anderen dan de algemene vergadering toekomt (paragrafen 6.2.4. en 6.5.3.);
8. Honorering raad van commissarissen:
- De algemene vergadering bepaalt de honorering van de leden van de raad van commissarissen. De honorering is niet afhankelijk van de resultaten van de zorgorganisatie en past bij de maatschappelijk positie van de zorgorganisatie (paragraaf 6.2.5.);
9. Belang zorgorganisatie:
- De raad van commissarissen vervult zijn toezicht-, goedkeurings-, advies-, en werkgeversfunctie op een evenwichtige wijze en richt zich daarbij op het belang van de zorgorganisatie, vanuit het perspectief van het realiseren van de maatschappelijk doelstelling van de zorgorganisatie en de centrale positie van de cliënt daarin (paragraaf 6.4.1.);
10. Functioneren van de raad van commissarissen:
- De raad van commissarissen kan werken met commissies uit zijn midden ter voorbereiding

van of advisering over de besluitvorming in de raad van commissarissen (paragraaf 6.4.4.);

11. Werkgever raad van bestuur:

- i. De algemene vergadering stelt de omvang en samenstelling van de raad van bestuur vast (paragraaf 6.5.1.);
- ii. De algemene vergadering benoemt, schorst, ontslaat en verleent decharge aan de leden van de raad van bestuur (paragraaf 6.5.2.);
- iii. De raad van commissarissen stelt de beloning, de contractduur, de rechtspositie en de andere arbeidsvoorwaarden van de leden van de raad van bestuur vast (paragraaf 6.5.2.);
- iv. In de statuten kan worden bepaald dat ook de raad van commissarissen de bevoegdheid heeft om de leden van de raad van bestuur te schorsen en/of te ontslaan.

12. Accountant:

- i. De algemene vergadering benoemt en ontslaat de externe accountant; de raad van commissarissen doet een voordracht (paragraaf 6.6.1.);
- ii. De externe accountant woont het van belang zijnde gedeelte van de algemene vergaderingen bij waarin de jaarrekening wordt besproken en/of wordt besloten over de vaststelling van de jaarrekening (paragraaf 6.6.3.);

13. De algemene vergadering:

- i. De algemene vergadering bepaalt de structuur en statutaire inrichting van de zorgorganisatie en beslist over veranderingen in de governancestructuur (paragraaf A.1.1.);
- ii. In de statuten is naast de formele procedure vastgelegd dat de algemene vergadering een lid van de raad van commissarissen slechts kan schorsen of ontslaan op grond van verwaarlozing van zijn taak of andere gewichtige redenen dan wel ingrijpende wijziging van omstandigheden waardoor het voortduren van zijn toezichthoudende functie niet kan worden geduld. De algemene vergadering houdt bij het uitoefenen van haar bevoegdheden en stemrechten rekening met de maatschappelijke doelstelling van de zorgorganisatie en de centrale positie van de cliënt daarin (paragraaf A.1.3.);

14. Relatie met raad van bestuur en raad van commissarissen:

De raad van bestuur en de raad van commissarissen leggen verantwoording af aan de algemene vergadering over het door de raden gevoerde beleid respectievelijk gehouden toezicht. Goedkeuring van het door de raad van bestuur gevoerde beleid en goedkeuring van het door de raad van commissarissen uitgeoefende toezicht worden afzonderlijk in de algemene vergadering in stemming gebracht. De raden leggen verantwoording af aan de

algemene vergadering over de naleving van de Governancecode Zorg 2017 (paragraaf A.2.1.);

15. Relatie met raad van bestuur en raad van commissarissen:

De raad van bestuur en de raad van commissarissen verschaffen de algemene vergadering alle relevante informatie die zij behoeft voor de uitoefening van haar bevoegdheden en verstrekken haar alle verlangde informatie (paragraaf A.2.2.);

16. Winstuitkering:

Bij een zorgorganisatie die winst mag uitkeren (op dit moment bepaalt de WTZi welke zorginstellingen winst mogen uitkeren), houdt de algemene vergadering bij besluiten over het uitkeren van winst en andere vermogensonttrekkingen rekening met de belangen van de zorgorganisatie op korte en lange termijn en haar maatschappelijk doelstelling en positie (paragraaf A.3.);

17. Aandelen:

Aan bestuurders en toezichthouders worden geen aandelen en/of rechten op aandelen bij wijze van beloning toegekend. Het eventuele aandelenbezit van een bestuurder of toezichthouder is ter belegging op de lange termijn (paragraaf A.4.).

ADVIES.

Ik adviseer om tevens de volgende punten op te nemen in de statuten van stichtingen en besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid:

a. Belangentegenstellingen:

- i. Voorkomen wordt elke vorm van persoonlijke bevoordeling dan wel belangenverstrengeling van enig lid van de raad van bestuur of van de raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen) en de schijn hiervan wordt vermeden. Naar mijn mening dient ook in de statuten te worden vastgelegd hoe met tegenstrijdige belangen en de schijn hiervan wordt omgegaan (paragraaf 2.6.1.);
- ii. naar mijn mening dient ook in de statuten te worden vastgelegd dat een lid van de raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen) niet tegelijkertijd de functie mag vervullen van een lid van de raad van bestuur van een andere zorgorganisatie binnen het verzorgingsgebied van de zorgorganisatie geheel of gedeeltelijk dezelfde werkzaamheden verricht, tenzij de andere zorgorganisatie als groeps- of dochtermaatschappij of anderszins nauw verbonden is met de zorgorganisatie (paragraaf 2.6.2.);

b. Transparantie en verantwoording:

de raad van bestuur legt verantwoording af voor de realisatie van de doelstelling van de zorgorganisatie en het gevoerde beleid ten aanzien van belanghebbenden. De raad van bestuur bespreekt het gevoerde beleid en de verantwoording ervan met de medezeggenschapsorganen (paragrafen 3.3.1. en 3.3.2.);

c. Inrichting governance:

de raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen) en de raad van bestuur voeren ten minste eenmaal per twee jaar een gesprek over hun onderlinge samenwerking en leggen de resultaten daarvan vast (paragraaf 4.1.5.);

d. Gerichtheid raad van bestuur:

Naar mijn mening dient in de statuten te worden vastgelegd dat de raad van bestuur zich bij vervulling van zijn taak richt op het belang van de zorgorganisatie op korte en lange termijn vanuit het perspectief van het realiseren van de maatschappelijk doelstelling van de zorgorganisatie en de centrale positie van de cliënt daarin. Het voorgaande ziet op de behoorlijk taakvervulling van elk lid van de raad van bestuur tegenover de rechtspersoon, neergeld in artikel 2:9 van het Burgerlijk Wetboek (paragraaf 5.3.);

e. Risicobeheersing:

i. De raad van bestuur is verantwoordelijk voor de risico's verbonden aan de strategie en activiteiten van de zorgorganisatie, het handelen van medewerkers en de maatschappelijk positionering van de zorgorganisatie. De raad van bestuur draagt zorg voor goede risicobeheersing- en controlesystemen;

ii. De raad van bestuur bespreekt en verantwoordt regelmatig de risicoanalyses en de werking van de risicobeheerssystemen met de raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen), met het oog op de strategie en de effecten van de beheersing op de regeldichtheid in de zorgorganisatie (paragraaf 5.4.);

f. Besluitvorming:

De raad van bestuur draagt zorg voor zorgvuldige besluitvorming naar procedure, proces en inhoud. Besluitvorming door de raad van bestuur is toetsbaar door de raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen) (paragraaf 5.5.);

g. Informerende raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen):

De raad van bestuur verschaft de raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen) tijdig alle informatie die nodig is voor een goede uitoefening van de functie van de raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen). De raad van bestuur en de raad van toezicht

(dan wel raad van commissarissen) leggen de afspraken over de informatievoorziening voor de raad van toezicht vast (paragraaf 5.6.);

h. Benoeming op bindende voordracht

De raad van toezicht (dan wel de algemene vergadering) kan leden van de raad van toezicht (dan wel de raad van commissarissen) op bindende voordracht benoemen. Leden die worden benoemd op bindende voordracht moeten voldoen aan (kwaliteits)eisen, een vastgestelde profieleis en moeten onafhankelijk van de voordragende partij kunnen functioneren, al hetgeen neergelegd en nader uitgewerkt in de statuten (paragraaf 6.3.1.);

i. Verantwoordelijkheid raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen):

De raad van toezicht (dan wel raad van commissarissen) is verantwoordelijk voor het toezicht op het beleid van de raad van bestuur en de algemene gang van zaken in de zorgorganisatie (paragraaf 6.1.);

j. Verantwoord toezicht:

Een lid van de raad van bestuur vraagt voor iedere betaalde of onbetaalde nevenfunctie die hij aangaat tijdens zijn lidmaatschap van de raad van bestuur, voorafgaande toestemming van de raad van toezicht (dan wel de raad van commissarissen). De raad van toezicht (dan wel de raad van commissarissen) verleent die toestemming alleen als er geen belangentegenstelling is en als het tijdsbeslag van de nevenfunctie niet zodanig is dat het uitoefenen van de bestuursfunctie daardoor belemmerd wordt (paragraaf 6.5.5.).

N.B. Voor de goede orde merk ik nog op dat ook op grond van het bepaalde bij of krachtens de WTZi statutaire bepalingen voor stichtingen of besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijk, die zorgaanbieders zijn, vereist kunnen zijn; de WTZi zal naar verwachting op korte termijn worden vervangen door de WTZa, welke wet ook bepaalde eisen aan de statuten van dergelijke stichtingen of besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijk zal stellen.